

Univerzita ještě provozuje na poli psychiatrii poradnu pro své zaměstnance a studenty, kteří zde mohou konzultovat své duševní problémy či problémy se závislostí.

V Dade County se nachází ještě několik soukromých psychiatrických oddělení s řádově 20 lůžky, která ale nejsou schopna poskytovat péči v plném rozsahu. Dlouhodobá péče je organizovaná na Floridě stále prostřednictvím psychiatrických nemocnic s řádově několika sty lůžky pro více county najednou. V Dade County takové zařízení není.

Měl jsem možnost navštívit pravidelný (každou středu od 12.00 do 13.30 h) seminář (ground round) kliniky, které se odehrál v moderně a účelně zařízené posluchárně kliniky. Auditorium pro asi 150 posluchačů bylo přeplněné a někteří seděli na zemi. Pozvaným řečníkem byl Prof. C. Kilts, Ph.D., z Department of Psychiatry, University of Arkansas na téma „Human Brain When Cocaine Addicted:

risk, resilience and dependence“. Autor přednesl jak přehled tematiky, tak konkrétní výsledky svých prací, ať již publikovaných, nebo přijatých do tisku. Přednáška trvala cca 60 minut, následujících 30 minut bylo vyplněno diskusí s přednášejícím a prof. Nemeroffem. Bylo poukazováno především na výhody a nevýhody nutně redukcionistického přístupu ve výzkumu této komplexní problematiky. Zajištění těchto vysoce kvalitních přednášek je dle vyjádření prof. Ruize také velmi drahé. Většina přítomných pedagogů měla na sobě kravatu a bílý plášť stejně jako předseda semináře. Docházka na semináře není povinná, ale šéfové se těch, kteří absentují, ptají po příčině jejich neúčasti.

Prof. Ruiz jako prezident WPA a Prof. Nemeroff jako pozvaný řečník se těší na setkání s námi v Praze v říjnu t. r.

prof. MUDr. Jiří Raboch, DrSc.

recenze

Jaroslava Raudenská, Alena Javůrková

LÉKAŘSKÁ PSYCHOLOGIE VE ZDRAVOTNICTVÍ

Praha, Grada Publishing 2011

Po osvědčené učebnici „Lékařská psychologie“ od prof. Jana Vymětalá (3. vyd. Portál 2003) vydávají další učebnici lékařské psychologie dvě pražské klinické psychologičky, první z Fakultní nemocnice v Motole, druhá z Fakultní nemocnice Královské Vinohrady. Zatímco výchozí ladění Vymětalovy učebnice je humanistické, zaměření autorek je kognitivně-behaviorální a v obsahu se to výrazně odráží.

Autorky obsah rozdělují na tři části: část obecnou, část speciální (v té si vybraly aplikaci lékařské psychologie u pacientů s bolestí a s onkologickými a dermatologickými onemocněními) a část, kterou nazývají multidisciplinární pojetí léčby.

Obecná část se po výkladu základních pojmů (zejména biopsychosociálního modelu v lékařství) zaměřuje na chování a možnosti jeho změny. Uvádějí se kognitivní koncepce vlivu myšlení na chování (Beck, Ellis), dále poznatky o názorech pacientů na zdraví a charakterizuje se chování pacientů v nemoci. Podstatnou část tvoří kapitola o psychologickém přístupu lékaře k nemocnému. Přínosné

je vyložení přístupu paternalistického, jednacního, modelu orientovaného na službu a autorkami doporučovaného modelu kooperativního, ve kterém jsou diagnostické postupy i léčba výsledkem vzájemné dohody a spolupráce. Zajímavé jsou informace o vzdělávání mediků v komunikaci s využitím „standardních pacientů“, které na řadě zahraničních univerzit představují placení herci nebo studenti herectví. K nacvičovaným dovednostem patří mj. vhodné sdělování nepříznivé zprávy o zdravotním stavu samotnému pacientovi nebo jeho příbuzným. Dalšími probíranými tématy jsou podíl pacienta na léčbě a jeho dodržování či nedodržování lékařových pokynů.

Poměrně rozsáhlá kapitola má název *Etické aspekty lékařské profese*. Na kazuistických příkladech v ní autorky uvádějí své pojetí morálního chování lékaře. Je zdůrazňován zejména respekt ke svobodnému rozhodování pacienta. V tomto rámci jsou podány také informace o různých postojích k eutanázii a důkladně je probrán syndrom vyhoření s možnostmi jeho zvládnutí i prevence.

Speciální část začíná kapitolou o bolesti. Postupy k jejímu psychologickému ovlivňování autorky čerpají zejména z kognitivně-behaviorální terapie (KBT). Tzv. kognitivní restrukturační má pozměnit negativní myšlenky, související s bolestí. Návčik zvládnutí bolesti zahrnuje na jedné

straně relaxaci, snižující úzkost a napětí, na druhé straně zvyšování aktivity s plánováním činností a vědomým překonáváním bolesti. Následující kapitola se zabývá *onkologickými pacienty*: stadii onemocnění, významem psychologických faktorů (depresí, emočním stresem a neschopností vyjadřovat emoce), komorbiditou a reakcemi na hrozící smrt. V psychoterapeutických přístupech může hrát roli spirituální pomoc s rozvíjením tématu smyslu života. Využívají se skupinové techniky „konfrontace se smrtí“. Důležitá je i odlehčující (respitní) péče o lékaře a další osoby, které pečují o umírající pacienty. Třetí kapitola speciální části se zaměřuje na *dermatologická onemocnění*. Autorky uvádějí negativní vliv stresových událostí na kůži a pozitivní vliv sociální podpory. U ekzému popisují KBT techniku k ovládnutí škrábání na svědících místech.

Poslední část uvádí účelné sestavení zdravotnického týmu, zahrnujícího mj. klinického psychologa, celostní

program léčby chronických nemocí a program zvládání chronické bolesti s příklady práce center pro léčbu bolesti v Anglii a v USA, s údaji o jejich efektivitě.

Monografie se opírá o bohatou klinickou zkušenost autorek a o zpracování rozsáhlé literatury. Rušivě však působí zařazování dílčích seznamů literatury za každou kapitolu namísto uvedení celkového seznamu na konci knihy. Také chybějí rejstříky a není vysvětleno, proč jsou v textu u četných pojmů uváděny v závorkách anglické ekvivalenty.

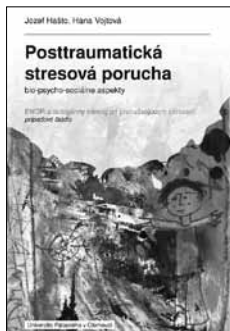
Systematický výklad výborně ilustrují četné vhodně zvolené výstižné kazuistiky, přehledně odlišené kurzívou od hlavního textu. Kniha přináší medicům i lékařům mnoho důležitých informací a užitečných podnětů pro jejich vztah k pacientům a znamená významné obohacení odborné literatury o lékařské psychologii.

prof. PhDr. Stanislav Kratochvíl, CSc.

Hašto J, Vojtová H.

POSTTRAUMATICKÁ STRESOVÁ PORUCHA. BIO-PSYCHOSOCIÁLNÉ ASPEKTY. EMDR A AUTOGÉNNY TRÉNING PRI PRETRVÁVAJÚCOM OHROZENÍ. PRÍPADOVÁ ŠTÚDIA

Olomouc: Univerzita Palackého v Olomouci; 2012.

Aj psychiater je človekom, aj psychiater je občanom. Psychiater Jozef Hašto a psychoterapeutka Hana Vojtová priznávajú „silnú identitu slobodného občana“ a svoj „cit pre ľudské občianske práva a slobody“ nielen písaným textom, ale najmä prácou na jednom klinickom prípade, ktorý sa napokon stal „medzinárodnou kauzou“, a na politickej kauze,

ktorá sa *de facto* stala klinickým prípadom vyšetrojúcim a diagnostikujúcim aj psychické zdravie slovenskej spoločnosti. Sigmund Freud¹ tvrdil, že aj národy (ako *Gross-individuen*) majú svoju psychológiu, a z knihy, ktorej recenziu ponúkam, toto faktum sála na každej stránke. Čo na tom, že sa javy individuálnej psychológie prenášajú na javy sociálno-politické, ak sa tam jednoducho skúseným tykadlom dajú vyhmatať?

Hedviga Malinová-Žáková bola v roku 2006 prepadnutá dvojicou „holohlavých“ mladíkov cestou na skúšku z maďarského jazyka. Jej meno by sa snáď ešte v ten večer mihlo v televíznych novinách, ale potom by si ho už nikto nepamätal. Možno by ani nevyhľadala psychiatra, pretože

by ho nepotrebovala... keby bola „len“ napadnutá spomínanou dvojicou. Avšak nasledoval tlak zo strany polície, ktorej cieľom bolo zrejme kováčskym kladivom pretaviť obeť v páchatela a čoho odrazom je aj jej pretrvávajúce obvinenie z krivej výpovede. Roztočil sa dnes tak smutne známy kolotoč lživých oficiálnych dokumentov, zákon porušujúcich proklamácií zo strany „dôveryhodných“ čelných predstaviteľov krajiny, prednášaných so značnou

inzerce

Denní psychoterapeutické sanatorium Ondřejov s. r. o.
Krizové oddělení s výjezdovou službou

hledá do svého multidisciplinárního týmu

**lékaře – psychiatra s atestací
a s funkční specializací v oboru**

V případě zájmu kontaktujte
MUDr. M. Jarolímka na tel.: 777 937 901 nebo
na e-mail: martin.jarolimek@ondrejov.cz

Inzerce

**Denní psychoterapeutické sanatorium
Ondřejov s. r. o.**

pořádá

1.–2. listopadu 2012

v klášteře Emauz

13. ročník konference

Integrativní přístup v terapii psychóz

letošní ročník bude na téma:

ODVRÁCENÁ STRANA PSYCHIATRIE

1. a 2. 11. 2012, 9:00–18:00 – odborný program

Poplatky za konferenci:

Do konce září: 800 Kč/1 den, 1000 Kč/2 dny

Od začátku října: 1000 Kč/1 den, 1500 Kč/2 dny

Studenti a důchodci mají 50 % slevu.

Poplatky zasílejte na účet:

43-8996260297/0100, Var. S. 2012, do zprávy pro příjemce uveďte své jméno.

Přihlášky posílejte a další informace žádejte na:

konference@ondrejov.cz

Žádáme o akreditaci ČLK, AKP, ČAS

Pořádají: MUDr. Martin Jarolímek

sugestivní silou a afektivním sprievodom a vír fakty – ignorujících alebo prepisujúcich posudkov. Neuveriteľná dráma, ktorá keby sa udiala v Anglicku, bola by už dávno sfilmovaná BBC, ako trefne poznamenáva MUDr. Peter Breier v predhovore knihy. A podobne ako „Postel u okna“ Scotta Pecka,² aj táto kniha by si do podtitulu mohla vpísať: „Psychologický román s detektívnou zápletkou“. Príbeh je v nej totiž cítiť veľmi živo, i keď je písaný odborným jazykom.

V úvodnej časti je venovaná precízna a presne zacielená pozornosť na postraumatickú stresovú poruchu (PTSP) a jej „kapitoly“ na spôsob prehľadnej publikácie o tejto „citlivej“ psychiatrickej poruche, v ktorej sú uvedené aj výsledky vlastného výskumu autorov z roku 2004, na slovenské pomery značne rozsiahleho (532 vyšetrených pacientov!) a nedávno publikovaného v jednom z odborných časopisov.³ Teoretické kapitoly sú zakončené terapiou a už samotné svojou prehľadnou a sumarizujúcou formou od v psychotraumatológii skúsených autorov uspokojia „lačného“ pracovníka v oblasti duševného zdravia. Plynule však prechádzajú vo vlastnú kazuistiku, ktorá má neustále na pamäti širšie súvislosti a socio-politické premenné a ktorej plodné výpady zaznamenávame aj do histórie, napríklad obdobia Hitlerovej „Tretej ríše“, z ktorej pramenia mnohé až zarážajúce analógie k prípadu. Napriek mohutným konotáciám s dejinami a sociálnymi aspektmi ne-

stráca presnosť a je pri každom posune striktne datovaná, takže umožňuje realistickú vnútornú simuláciu prípadu tak, ako sa udial.

Kniha tak prebehne rýchlo, je dielom na jeden hlt, ktoré sa nutkavo číta ďalej a ku ktorému sa potom čitateľ môže znova vracaf. Vďaka prehľadnému členeniu pritom ihneď vie, kde sa hľadaná informácia „skrýva“.

Terapia pacientky je vitálne písaná, využíva priamo počas jednotlivých sedení zdokumentované záznamy a pôsobí veľmi verne, generujúc aj príslušné emócie. Je rozdelená do troch fáz (stabilizačná, konfrontačná a integračná), ako ich poznáme z kapitol psychotraumatológie.

Čo je to teda za publikáciu? Je to naozaj kazuistika, ako uvádzajú autori? Je to monografia o postraumatickej stresovej poruche? Je prehľadom úvah súvisiacich s ochotou človeka vzdaf sa svojho super ega v prospech autority? Je uverejnením výskumu a vďaka mnohým dotazníkom v druhej časti knihy stimulom k nemu? Je kritickým komentárom k istej dejinno-spoločenskej situácii Slovenska? Je obhajobou ženy, ktorú naša „spravodlivosť“ stále neuznala ako nevinnú, a je pokusom očistiť ju aspoň touto formou?

Zamatové kúuzlo knižky spočíva práve v tom, že je všetkým z menovaných... a práve to z nej vytvára niečo jedinečné nielen v našich česko-slovenských zemepisných šírkach, ale v pravde unikát celosvetový.

MUDr. Michal Patarák

LITERATURA

1. Freud S. Časové poznámky o válce a smrti. In: Freud S. O člověku a kultuře. Praha: Odeon, 1990; 444.

2. Peck MS. Postel u okna. Psychologický román s detektívní zápletkou. Praha: Portál; 2010.

3. Hašto J, Švančarová O, Suško J, Gyén D. Postraumatická stresová porucha –

prevalencia u psychiatrických hospitalizovaných pacientov. Psychiatria pre prax. 2011; 12 (4): 161–164.

internetové stránky časopisu

www.cspsihiatr.cz

pokyny pro autory